

12-05-2004 22:57 #14

bogachan
Ziyaretçi

Ulusal mimarlık sergileri, sergilenenleri, ödüllendirilenleri...

Merhaba,

Aydan Hanım' ın önerdiği Yenimimar gazetesindeki görüş yazımı linke koyma fikri yerine oradaki sorunun üzerinden diyolağa görüş bildirmem sanırım daha iyi olur (gazete mekanı ile şu an yazdığım ortamın mekanı gereği...).

Katıldığım, izlediğim ulusal mimarlık sergilerinde sorduğum, yanıtlarını sergide ve ödül törenlerinde aradığım bir soru var. Mimarlar bu sergi aracılığı ile birbirleriyle neyi paylaşırlar ya da paylaşmalıdırlar? Böyle soruyorum çünkü sergi, ne söylersek söyleyelim, mimar mimara kalınan bir ilişki düzlemi...

Sergide; karşımızda mimar, ürünü ve temsil aracı olan paftası durmaktadır. Sergi, bu üçlünün bileşkesi ile kurulacak ilişki ortamı, ödüllerin belirleyicisi ise bu bileşkenin ifade gücü olacaktır. Bu ilişkiler üzerinden pek çok okuma yapılabilir. Kuşkusuz en zoru da ödüllendirme için yapılacak olan...

Burada zor ayrımlar ve ilişkilendirmeler sözkonusudur. Her ürünün kendinden menkul durumu, bir temsiliyet aracı ile ifade ediliyor oluşu, mimarının ortamdaki konumlanışı, bazen ürünlerin temsil aracını aşan tanıklık ve bildik durumu bazen de sadece temsil edilebilir olanla algılanma durumu...Sergide bir ürünü algılama durumumuz böyle çok katmanlı bir yapı üzerinden söz konusu gibi görünmektedir. Sorum, bu algılanacak şeyin 'ne' olduğu üzerine ...

O 'şey' mimarın yapısıyla kurduğu o özel ilişkiden doğan ve onu aşan şey... Peki bu nasıl nasıl ifade edilecek? Bunun için önce ifade edilecek o şeyin varlığı, sonra o ifade edilecek şeyi paylaşma isteği, sonra da onu aktaracak bir 'dil'e ihtiyaç var.

Sorumun yanıtı benim için bu. Geçtiğimiz senelerin ve bu senenin ürünlerine baktığımda kendi yanıtlımla çakıştırabildiğim ve çakıştıramadığım pek çok ürün olduğunu görüyorum.

Bu senenin ödülleri de bu bağlamda zor bir değerlendirmeden geçtiği açık. Özellikle de yapı dalında ve yaşam çevresinde ödül alan projelerinin... (Kaya Arıkoğlu- Mersin Ticaret Odası, Semra-Özcan Uygur- TED Koleji, Boran Ekinci- Ece Marina) Bu yapılar mimarlık medyasında yayımlanmış, nitelikleri nedeniyle üzerinde yazılmış çizilmiş projeler olmaları nedeniyle, sergi bağlamında temsiliyet araçlarından kurtulan bir algılama yaratmışlardır. Bunun jüri üzerindeki etkisini yadsımamak lazım. Temsiliyet araçlarına mahkum kalmış çok iyi yapılar ne yazık ki bu durumu aşamamış gibi görünmektedir (bunu da bu ödüllerin doğası olarak kabullenmek ve daha fazla kafa yormamak da bir tercih olabilir.).

Ama jurinin hakkını yememek lazım. Çünkü uygulama anlamında pek iyi bir yapı olmamasına rağmen, o özel 'şey'i barındıran, özel bir projeyi çekip çıkarmıştır(Kenan Güvenç ve Gülnur Özdağlar Güvenç- Fethiye Kültür Merkezi). Bize fiziksel olanın niteliğini değil, farklı bir 'değer'i anlatan bu proje de ne yazık ki, ödül alanlarla aynı kaderi paylaşabildiği için (temsil aracını aşma) algılanabilmiştir. Proje dalı ödülleri yapılar gibi temsiliyet araçlarını aşma şansı olmayınca, buradaki değerlendirme daha karşılaştırılabilir bir düzleme oturur. Bu bağlamda bu sene verilen proje dalı ödülleri aradığım o 'şey' in çok da özel bir algılama yaratmadığı izlenimine jüri raporunu okuduğumda anladım. Rapor, neredeyse aynı özelliklere sahip herhangi bir projeye atfedilebilecek soyut bir dille ele alınmıştı. Bu dil o biricik, ona özel 'şey'i çok genel bir dil içinde eritiyordu. Bir kez daha ödül alan projelere jüri gözüyle baktım. Beni ikileme düşüren; jüri raporunda atfedilenlerin o 'şey' in varlığının mı, yoksa yokluğunun mu göstergesiydi?

Keşke jüri ödülleri projelerin başında o 'şey' leri ifade ederek verse. Keşke onlara bu soruları yerinde sorma fırsatımız olsa, keşke ödül törenleri, yiyecekler başına üşüşmüş mimarların kokteyl ortamından çıksa...Keşke hafta içi bir gününü bu yolculuğa vermiş, heyecanlı insanlar dedikoduların değil, projeler konuşulduğu bir ortam bulsa....

Saygılarımla,
Boğaçhan Dündaralp

15-05-2004 13:58 #18

boğaçhan
Ziyaretçi

Re: Somut Öneriler?

Orjinal mesajı gönderen: Kaya Arıkoğlu
Sevgili Aydan, Ziya ve Abdi

“Güncel mimarinin nitelikli örneklerini koruma sebebi mimarların egolarını tatmin etmeğin dışında mimarinin kalıcılığını teşvik etmek amaçlı olabilir. Mimari kalıcılığı önemsenmezse yapılar sadece tüketim amaçlı yapılmaya başlar. Yapı ömrü kısaldıkça mimari tasarım, konfeksiyon tasarımı gibi, modayı çok yakından takip etmeye mecbur kalır. Bunun sakıncalarını hepimiz bildiğimiz için konuyu açma gereğini duymuyorum. Ayrıca bu diyalogda çok önemseydiğimiz mimaride □kendi gibi olma□ sorgulaması derinliğini kaybeder. Yapılar kalıcı olmazsa uzun sürede uygulanabilen kent mimarisine ne olur sorgulamasına girmek bile istemiyorum.”

Kalıcılık,
mimarların dokunulmaz saydığı nesnesi 'yapı' üzerinden tartışıldığı için, 'değer' olgusunun ise sadece yapının fiziki varlığı üzerinden varolabileceğine inanıldığı için ve kalıcılık adına korunmasına 'birileri' karar verdiği için, eski (ya da yeni) yapılar için anlamsız 'koruma' tartışmaları, etkinlikler, kurumlar... var edilmiyor mu?

Yapı, yaşamın dinamik döngüsüne katılır, yaşar ve değişir. (mimarı bu durumdan mutlu olmasa da) Yapıya kalıcılığını verecek değerler, bu ilişkiden doğar. Bu değerleri birileri onu atfetmez, doğar. Bu bağlamda kalıcı olanın ne olduğu, yapı-yaşam etkileşimindedir. Yaşayan yapılar bize bir şeyler öğretebilir. Korunanlar değil...

Biz mimarlar, yapılarımız korunsun diye yapıları yaşamdan izole edip. sürekliliği yaratacak olan evrimleşmiş değerlerin oluşmasını engellemiyor muyuz ? İşimizi bir iktidar aracı haline getirip, herşeyi denetlemeye kalkışmıyor muyuz ?

Ulusal mimarlık ödülü komitesine böyle bir misyon yüklemeye çalışmanın evrimleşme sürecimize aykırı olacağını düşünüyorum.

saygılarımla.

15-05-2004 15:16 #19

Kaya Arikoglu

Kalıcılık

Sayın Boğaçhan,

Kalıcılık relatif bir zaman süresi değilmi? Pramitler dört bin sene var olurken göçebe çadırı bir mevsimlik yerinde kalıcıdır.

Tarihte hep birileri yapmış ve birileride yıkmıştır. Yapanlarda tabiki yaptıklarını korumaya çalışmışlardır. Biz mimarlar olarak yapıcı guruba dahiliz diye kabul ediyorum.

Kalıcı yapıların yaşamdan izole olmaları gerektiğini nereden karar verdiniz. Zaten toplum sonunda değer vermediği kullanmadığı yapıları korumaz ve başka "birirleri"de koruyamaz.

Yapılar yaşamın dinamik döngüsüne katılır veya katılmaz. Bazen bir süre atıl kalır sonra tekrar yaşama katılır. Katılmamaları mimari değerlerinin bir ölçütü olamaz.

Günümüzün yaşam temposuna tüm Venedik mimarisi ayak uyduramıyorsa tümüyle yıkılmalımi?

Neden İtalya Venediği korumak için inanılmaz yatırımlar yapıyor? Venedikte yaşamak isteyen o kente göre kendi yaşam temposunu değiştirmeyi kabul ediyor. Daha hızlı ve değişken yaşam temposu isteyen Manhattan, Maslak veya Kuzey Adanayı tercih edebilir.

Kalıcılığı zoraki ve tepeden inme bir iktidar kararı gibi görmeniz beni telaşlandırıyor. Tam tersi acımasız kapitalizm tepeden inme kararlarla herşeyin anında değişmesini ve yeniden yapılanmasını tercih eder. Her yeni iktidar kendi varlığını meşrulaştırmak için kendi imajını yaratmak ister.

Romanyanın komünist dikta rejiminin acımasız yıkımları size örnek olabilir.

Ulusal Mimarlık Ödülleri hakikaten evrensel ve aynı zamanda güncel değerleri yansıtan projelere ödül veriyorsa bunların kısa vadede korunmaları niye sizi rahatsız ediyor?

Bugünün korunması yarını ipotek altına almaz. Her dönemden nitelikli mimari yapıların birikmesi mimari yelpazenin genişlemesini sağlamazmı?

Sadece bugün için karar vermiyecek kadar gelişmiş bir toplum olduğumuzu var sayıyorum. Ama belki yanlışım.

Saygılarımla,

15-05-2004 20:23 #20

boğaçhan

Ziyaretçi

Re: Kalıcılık

Sayın Arıkoğlu,

Beni rahatsız eden konu;

Sizin tanımınızla, kalıcılık adına neyin korunması gerektiğine bir karar mekanizmasının karar vermesi.

saygılarımla.

bogachan

16-05-2004 09:15 #21

Kaya Arikoglu

Kalıcılık

Sayın Boğaçhan,

Neyin korunması gerektiğini kalıcı bir kurulun karar vermesi benide rahatsız ediyor. Bundan dolayı tarihi anıtlar koruma kurulları'nın kalıcılık konusunda son söz sahibi olmalarını bende doğru bulmuyorum.

Türkiyede tek bir şahıs kendi gücüyle ve tercihleriyle değerli bir yapıtın yok olmasının kararını verebiliyor. Bu karara toplumun müdahale etme şansı olmalı diye düşünüyorum.

Türkiyede toplum bir yapının yıkılmaması için sokağa dökülse bile bir netice alamıyor. Toplum kalıcılığın kararını popülüst olarak (sadece oy çokluğuyla) verebilirmi, verse bile doğru olurmu? Bu durumda, toplumu kim hangi mekanizma temsil edecek suali doğuyor.

Ama önemli olan o yapıların korunmasıysa, ben bu noktada mesleğimizin seçkin kişilerine güveniyorum. Seçkinliğe kim karar verecek diyebilirsiniz ama tartışmayı o yöne çekersek koruma mekanizmasının varlığını değil yapımını düşünmeye başlarız.

Kalıcılığın kararını veren o "seçkin" mekanizmayı "doğru" seçebilirsek o "mekanizmanın" kalıcı olmaması benim için çok önemli. Yani bir kereye mahsu toplanıp aynı kriterlerin bir daha tekrar edilmemesini tercih ederim. Koruma kurulları hakkındaki asıl endişem buradan kaynaklanıyor. Kurullar korudukları tarihi yapıların nitelikleri üzerinde tartışma fırsatlarını buluyorlarmı? Yoksa kurullar kararlarında sadece bir takım formüllere ve yasalara güvenerekmi veriyorlar?. Formülleri ve yasaları tartışabildiklerini ve yorumladıklarını hiç zannetmiyorum.

Belkide, koruma kurulu, yapıldığında pek fazla niteliği olmayan sadece eskimiş bir yapının bugün kılına dokunduramazken, bunun yanında, bugün çok değer verdiğimiz güncel bir yapının "eskimeden" ve tarihi olamadan yok olmasına seyirci kalıyor.

Bence kalıcılık adına birilerin karar vermesi ve bir mekanizmanın kurulması şart, çünkü bireylerin bu kararları vermeleri adil değil. Karar mekanizmasının oluşmasında karar verirken çok dikkatli ve şüpheli olamamız gerektiğine bende size katılıyorum.

Saygılarımla,
Kaya Arıkoğlu

<http://www.mimarlikforumu.com/showthread.php/2830-Aydan-Balamir-Ziya-Tanal%C4%B1-Abdi-G%C3%BCzer-Diyalo%C4%9Fu-Hakk%C4%B1nda>